

Sensurveiledning

Emnekode: LGU11001, LGU51001, LGU11010, LGU51012		Emnenavn: Pedagogikk og elevkunnskap1, 1-7- og 5-10 trinn
Semester: Høst	År: 2016	Eksamenstype: Skriftlig

Annen informasjon:

4 av 6 kortsvarsoppgaver i del 1 må være besvart og bestått for å bestå eksamen. I del 2 skal du velge én langsvarsoppgave. Del to må også bestås. De to delene tillegges i utgangspunktet lik vekt, men ved tvil vil langsvarsoppgaven veie tyngst.

Del 1 kortsvar:

Svar på 4 av 6 kortsvarsoppgaver.

1. Hva er formålet med vurdering på barnetrinnet?

Besvarelsen skal ta utgangspunkt i vurderingsforskriften, §3-2 hvor det står presisert at formålet med vurdering i fag er å fremme læring underveis og uttrykke kompetansen til eleven, både underveis og ved avslutningen av faget. For å forklare hva som ligger i dette bør det vises til relevante fagbegreper som formativ- og summativ vurdering. En god besvarelse peker også på hvilke fire prinsipper som ligger til grunn for god underveisvurdering: Elevene skal: forstå hva som er forventet av dem, få tilbakemeldinger som forteller om kvaliteten på arbeidet, få råd om hvordan de kan forbedre seg, og vurdere eget arbeid og utvikling. Det er viktig at studenten fokuserer på selve formålet med vurdering, og ikke vektlegger for eksempel vurdering i praksis

Aktuelt pensum: Engh, K. R. (2011). *Vurdering for læring i skolen: på vei mot en bærekraftig vurderingskultur*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 1-10. Hva er vurdering for læring? Tilgjengelig fra www.udir.no/vurdering-for-laring/.

2. Forklar hva som menes med grunnleggende ferdigheter, og hvorfor alle lærere har et ansvar for at elevene utvikler disse.

Her ønskes det at studenten redegjør for hva som menes med at disse ferdighetene er *grunnleggende*, og beskriver hvordan de er gjeldende i alle fag og på alle trinn i grunnskolen. Her bør kandidaten tydelig få frem at det ikke handler om ferdigheter på et grunnleggende nivå, men ferdigheter som er grunnleggende for læring og utvikling i alle fag. Kandidaten bør således få frem at det ikke bare handler om ferdigheter i en skolekontekst, men også læring for resten av livet (livslang læring), ta del i demokratiet og mestring av dagliglivet. Besvarelsen bør derfor få frem at dette er noe som ikke er knyttet til spesifikke fag, men fagovergripende ferdigheter som alle lærere har et ansvar for å utvikle hos elevene i skoleløpet. Gode besvarelser redegjør også for literacy begrepet og betydningen av å beherske fagenes diskurser. De ulike ferdighetene bør nevnes, men det ønskes ikke en utfyllende beskrivelse av disse.

Relevant pensumlitteratur:

Traavik, H., Hallås, O., & Ørving, A. (red.). (2009). *Grunnleggende ferdigheter i alle fag*

Postholm, M.B., Haug P., Munthe E., & Krumsvik R.J (red.) (2011). *Lærerearbeid for elevenes læring*

3. Forklar hvorfor samtidighet (nærhet i tid og rom) er viktig i teori om læring ved betinging.

Den grunnleggende tankegangen i behavioristisk teori er at læring skjer gjennom assosiasjon. Det er derfor sentralt at hendelser/stimuli som forekommer nær hverandre i tid og/eller sted blir assosiert med hverandre. Hvordan selve læringsprosessen foregår, og hvilke forutsetninger og vilkår som skal være til stede varierer. Besvarelsen bør derfor beskrive hvordan nærhet i tid og rom kan forklare læringsprosessen i både klassisk- og operant betinging. Sentrale begreper som forsterkning og straff bør kort redegjøres for.

Aktuelt pensum: Karlsdottir, R. & Lysø, I. H. (red.). (2013). *Læring – utvikling – læringsmiljø. En innføring i pedagogisk psykologi*. Akademika forlag

4. Forklar begrepene organisatorisk- og pedagogisk differensiering

I denne oppgaven ønskes det først en klargjøring av begrepene organisatorisk- og pedagogiskdifferensiering. Organisatorisk differensiering handler om å organisere undervisningen etter elevens forutsetninger, nivå, interesser m.m. Her blir elevene altså organisert på nytt etter ulike kriterier og fysisk adskilt. I kontrast til dette, skjer pedagogisk differensiering skjer innenfor klassens rammer. Her er essensen at elevene kan arbeide med ulikt lærestoff (f.eks. mengde, metode og vanskegrad) innenfor samme klasse. Kandidaten bør også klargjøre begrepet differensiering, som handler om «tiltak for å gjøre det lettere å drive pedagogisk virksomhet i samsvar med individuelle læreforutsetninger og opplæringsmål», gjerne med praktiske eksempler. Gode besvarelser redegjør for fordeler og ulemper med begge prinsippene, og peker på utfordringer i å realisere prinsippet om tilpasset opplæring. Meget gode besvarelser trekker også inn aktuelle politiske dokumenter og lover (f.eks. opplæringsloven §1-2, §8-2, og LK06)

Aktuelt pensum: Haug, P. (2010). Tilpassa opplæring- den største utfordringa i all opplæring. I S. Østrem, *Pedagogikk og elevkunnskap: en første innføring til læreryrket* Oslo: Cappelen akademisk.

5. Forklar hva som menes med autoritativ klasseledelse, og hvordan denne typen ledelse kan få konsekvenser for lærer-elev relasjonen.

Studenten bør få frem hvordan klasseledelse som integrert kompetanse kommer best til uttrykk gjennom den autoritative lærerrollen der læreren både har nødvendig kontroll, samtidig som han eller hun utvikler en god og støttende relasjon til hver enkelt elev (Nordahl, 2010). Dette kan gjerne kontrasteres til den autoritære lærerrollen. En autoritativ lærer balanserer forholdet mellom kontroll, struktur og tydelighet i undervisning og ledelse, og makter å kombinere dette med varme og gode relasjoner til elevene. Det er viktig å få frem at graden av kontroll vil variere ut fra undervisningssituasjonen og elevene, og er noe som må justeres kontinuerlig. En autoritativ type lærer vil kunne være proaktiv, og stiller tydelige krav og forventninger til elevene. Læringsmiljøet vil også bli preget av åpenhet, stor takhøyde

og gode relasjoner mellom både lærer-elev og elev-elev. Elevene vil også bli mer motiverte og engasjerte i skolearbeidet med en autoritativ lærer.

Aktuelt pensum: Drugli, M og Nordahl, T.(2010). Læreren og eleven.I S. Lillejord, T. Manger & T.Nordahl, Livet i skolen: grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap: 2. Bergen: Fagbokforlaget.

6. Forklar adaptasjonsprosessen med utgangspunkt i et praktisk eksempel

Her ønskes det en forklaring på hva adaptasjonsprosessen innebærer, og at den «mentale tilpasningsprosessen» (adaptasjonsprosessen), består av assimilasjon og akkomodasjon, som begge er nødvendige delprosesser i utviklingen. I oppgaven bør både assimilasjon og akkomodasjon redegjøres for. Studentene bør trekke frem at dette er iboende ønsker hos individene, og at vi søker likevekt. Dette kan med fordel knyttes til Piagets biologiske utgangspunkt med dyrs ønske om å mestre omgivelsene rundt seg. Studenter som trekker frem at dette krever en indre motivasjon, skal honoreres. En lærer som tar hensyn til dette i undervisningen, legger til rette for at elevene er aktive og at de hele tiden får utfordret sin forståelse for å komme videre i læringsprosessen. Gode besvarelser trekker også inn begrepet skjema i sin forklaring. Samtlige av de teoretiske forklaringene skal knyttes opp til et relevant praktisk eksempel, som viser hvordan begreper fra den kognitiv-konstruktivistiske teorien og adaptasjonsprosessen gjør seg gjeldende i praksis/undervisning

Aktuelt pensum: Karlsdottir, R. & Lysø, I. H. (red.). (2013). *Læring – utvikling – læringsmiljø. En innføring i pedagogisk psykologi*. Akademika forlag.

DEL 2 - Langsvarsoppgaver

Svar på én av de to langsvarsoppgavene

Generelt:

Begge langsvarsoppgavene er åpne i den forstand at kandidaten kan velge ulike vektlegginger og fokusområder. Kandidater som begrunner sine valg (og bortvalg) vil honoreres for dette. Videre vil kandidater som viser selvstendighet og kreativitet honoreres, i kontrast til å bare reprodusere kunnskap uten refleksjoner og drøftinger. Besvarelser som er kritiske og evner å presentere praktiske eksempler fra undervisning og skole vil også honoreres. I vurderingen

vektlegges det også i hvilken grad, og hvor presist, kandidatene definerer og benytter aktuelle fagbegreper. Kandidatene må altså underbygge innhold og synspunkter, slik at de ikke kommer med unyanserte og ukritiske påstander. Oppgaven bør også ha en logisk struktur og fremstilling med en hensiktsmessig innledning og avslutning

1. Grei ut om sosiokulturell læringsteori, og drøft hvordan det kan gjøre seg gjeldende i lærerens didaktiske tenkning.

I denne oppgaven ønskes det en utfyllende redegjørelse for sosiokulturell læringsteori. Aktuelle aspekter fra teorien er blant annet: Sosiokulturelt elev, lærer- og kunnskapssyn, Vygotsky sin vektlegging av språk og kultur i læringsprosessen, medierende verktøy/redskap, nærmeste utviklingszone, og stillasbygging. Det er her vesentlig at studentene presenterer hovedtrekkene i teorien på en presis måte og med bruk av relevante begreper fra pensumlitteraturen. Besvarelser som presenterer teorien på en kritisk og nyansert måte vil belønnes.

I drøftingen skal studenten trekke sentrale aspekter ved sosiokulturell teori inn i refleksjon rundt mål, vurdering, læreforutsetninger, innhold, læringsaktiviteter og rammefaktorer. I denne forbindelse skal studenten vise hvordan didaktiske kategorier står i et gjensidig påvirkningsforhold til hverandre, og på denne måten hvordan endringer i en kategori kan få konsekvenser for andre. Oppgaven kan løses og fremstilles på ulike måter, men det sentrale er å få tydelig frem hvordan lærerens praksis og didaktiske tenkning/refleksjon kan forstås fra et sosiokulturelt læringssyn.

Aktuelt pensum: Karlsdottir, R. & Lysø, I. H. (red.). (2013). *Læring – utvikling – læringsmiljø. En innføring i pedagogisk psykologi*. Akademika forlag. Lyngsnes, K. M., & Rismark, M. (2014). *Didaktisk arbeid*. (3. utg.). Oslo: Gyldendal.

2. Grei ut om to valgte motivasjonsteorier. Drøft hvordan disse kan gjøre seg gjeldende i lærers arbeid med tilpasset opplæring

I første del av oppgaven ønskes en redegjørelse for to teorier om motivasjon. Det er her vesentlig at studentene presenterer hovedtrekkene i teoriene på en presis måte, og med relevante bruk av begreper fra pensumlitteraturen. Kandidaten bør også forklare kort hva som ligger i selve begrepet motivasjon. Oppgaven skal også inkludere sentrale fagbegreper og

tanker innenfor temaet tilpasset opplæring, som for eksempel komplementaritetsteorien, differensiering, vid- og smal forståelse av TPO, og inkludering.

Besvarelsen skal drøfte hvordan de to valgte motivasjonsteoriene gjør seg gjeldende, og kan forankres i lærerens arbeid med tilpasset opplæring i skolen. Her blir det aktuelt å relatere praktiske konsekvenser av motivasjonsteoriene til en kritisk og nyansert forståelse av tilpasset opplæring. Oppgaven skal også drøfte aspekter ved motivasjonsteoriene knyttet opp mot lærerens praktiske arbeid med tilpasset opplæring. Her kan studenten med fordel trekke frem offisielle dokumenter (opplæringsloven, LK06) som omtaler tilpasset opplæring i skolen. Studentens valg av motivasjonsteorier vil få konsekvenser for hvordan oppgaven blir strukturert og fokusert med tanke på koblingen til TPO og eventuelle sammenlikninger av teoriene.

Aktuelt pensum: Imsen, G. (2005). Elevens verden: innføring i pedagogisk psykologi. (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. Manger, T. (2013). Motivasjon og læring. I S. Lillejord, T. Manger, & T. Nordahl (red.), Livet i skolen: grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap, 2, Lærerprofesjonalitet (2. utg., s. 133-166). Bergen: Fagbokforlaget. Haug, P. (2010). Tilpassa opplæring- den største utfordringa i all opplæring. I S. Østrem, *Pedagogikk og elevkunnskap: en første innføring til læreryrket* (s. 98-117). Oslo: Cappelen akademisk.

06.12.2016, Trondheim

Truls N. Tangen

_____

Dato/sted

_____

Faglærer/oppgavegiver/-et

Ved eksamen benyttes følgende karakterskala:

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier</i>
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.

E	Tilstrekkelig	Prestasjon som tilfredsstill minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstill de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og manglende selvstendighet.